

что позволило повысить не только уровень медицинской помощи населению, но и учебного процесса.

В течение последних нескольких лет Одесская областная клиническая больница была оснащена самым современным оборудованием для исследования сердечно-сосудистой системы, желудочно-кишечного тракта, бронхолегочной системы. Таким образом, значительно улучшился лечебно-диагностический процесс, улучшилась подготовка студентов и практикующих врачей.

Традиционно в Областной клинической больнице базируется кафедра факультетской

терапии, реорганизованная в 2007 г. в кафедру внутренней медицины № 1 с курсом сердечно-сосудистой патологии, на которой обучаются студенты IV курса. С 2007 г. на базе областной клинической больницы также обучаются студенты VI курса кафедры внутренней медицины № 3 с курсом сестринского дела, что позволяет повысить качество подготовки выпускников. Последнее является необходимым условием при переходе к обучению по Болонской системе. Намечившаяся перспектива позволяет с оптимизмом смотреть на будущее высшего медицинского образования в Одессе.

ЛИТЕРАТУРА

1. *БМЭ* : в 30 т. — 3-е изд. — М. : Сов. энциклопедия. — Т. 20 ; 28.
2. *Васильев К. Г.* Очерки истории высшей медицинской школы в Одессе : (к 100-летию медицинского университета) / К. Г. Васильев, П. Н. Чуев, К. К. Васильев. — О., 1999. — 240 с.
3. *Запорожан В. Н.* Очерки истории здравоохранения Одессы к ее 200-летию / В. Н. Запорожан, П. Н. Чуев, И. И. Ротовский. — О., 1994. — 192 с.
4. *Одесский* медуниверситет 1900–2000 / Бабий И. Л., Бажора Ю. И., Гешелин С. А. и др. ; под ред. В. Н. Запорожана. — О. : Одес. гос. мед. ун-т, 2000. — 199 с.
5. *Очерки* развития науки Одессы / Адамян В. М., Алексеева Л. А., Амбраз Ю. А. и др. ; под ред. С. А. Андресанати. — О. : Южный науч. центр НАН Украины, 1995. — 235 с.

УДК 61(477.74)(091)+616-073.75:378(477.74-25)(091)

В. М. Соколов, О. С. Ситнікова

ВІД РЕНТГЕНІВСЬКОГО АПАРАТА ДО КОМП'ЮТЕРНОГО ТОМОГРАФА

Одеський державний медичний університет
Одеська обласна клінічна лікарня

До 1958 р. кафедра рентгенології знаходилася на базі 2-ї МКЛ, а з 1958 р. — на базі Обласної клінічної лікарні, яка потім стала МКЛ № 11. У вересні цього року відзначатиметься 50-річний ювілей кафедри. У цей період завідував кафедрою д-р мед наук, проф. Є. Д. Дубовий, заслужений діяч науки і техніки, талановитий організатор, відомий у СРСР учений, прекрасний педагог і наставник. Є. Д. Дубовим була створена гідна наслідування школа рентгенології на Півдні України, яка дотепер є однією з передових в Україні.

Роботи з телерентгенографії виконувалися під керівництвом зав. кафедри, проф. Є. Д. Дубового лікарем Д. Є. Гінзбург-Дубовою (телерентгенографії,

лімфогранулематозу) і спільно з нею проф. Л. К. Коровицьким (рентгенографія при бруцельозі), І. А. Матіусом (телерентгенографія при генералізованому псоріазі), А. Ш. Аграновим (телерентгенотерапія гінекологічного раку). Проф. Дубовий керував роботами з рентгенографії лікарів Т. Є. Дубової-Голосарської і Д. І. Хорошанської (рентгенотерапія післяполових маститів). У співдружності з ним виконував дослідження з рентгенотерапії тромбофлебиту і холециститу проф. Л. К. Коровицький. Дослідження у галузі рентгенодіагностики хвороб шлунково-кишкового тракту проводили асист. Я. М. Пекерман і Л. П. Вербицька. Лікар К. В. Москетті спільно з Л. П. Вербицькою вивчав діяльність

серця в різних світлових режимах.

З кінця 60-х рр. XX ст. за ініціативою проф. Є. Д. Дубового колектив кафедри включився в розробку питань застосування радіоактивних ізотопів у комплексі діагностики та лікування захворювань. У цій роботі брали участь співробітники кафедри: В. В. Демідас, Н. Д. Кадир-Заде, С. Д. Денисюк, І. Г. Дондуа, В. М. Соколов, С. Г. Антипов і керівники клінік медичного інституту акад. М. О. Ясиновський, проф. С. Ф. Кальфа, проф. Ц. О. Левіна, проф. І. А. Дейнека, проф. К. Д. Двужильна, тісні творчі контакти з кафедрою підтримували проф. П. О. Пучковська (Науково-дослідний інститут офтальмології і тканинної терапії ім. акад.

В. П. Філатова) і проф. А. Ф. Лещинський (Науково-дослідний інститут курортології).

Результати багаторічних досліджень із радіоізотопної діагностики та терапії, виконані на кафедрі під керівництвом проф. Є. Д. Дубового, були викладені в монографіях: «Радіоактивний фосфор в лікувальній практиці» (Є. Д. Дубовий, 1958), «Бета-променева терапія в офтальмології» (Є. Д. Дубовий, С. Ф. Кальфа, 1963), «Радіофосфорна діагностика в онкології» (Є. Д. Дубовий, А. Ф. Лещинський, 1968), «Радіоактивні ізотопи в офтальмології» (Є. Д. Дубовий, 1970), «Лімфоскенографія в онкологічній практиці» (Є. Д. Дубовий, С. І. Корхов, Г. А. Антипов, 1973), «Радіоциркулографія в клінічній практиці» (Є. Д. Дубовий, В. М. Соколов, В. В. Решетняк, 1974), «Пухлини ока, його придатків і орбіти» (В. М. Соколов, 1978).

Кафедра променевої діагностики, променевої терапії тісно співробітничав з кафедрою травматології і ортопедії (зав. кафедри проф. І. Г. Герцен і проф. В. Ф. Венгер).

Упродовж усіх 50 років співробітники кафедри променевої діагностики і променевої терапії обслуговують кафедру травматології і всі 4 травматологічних відділення (доц. В. В. Демідас, асист. В. М. Соколов, асист. Н. Д. Кадир-Заде). Співробітники кафедри спільно беруть участь у науково-дослідних роботах (докторська дисертація В. Ф. Венгера, докторська дисертація К. С. Тернового).

Нині в діагностиці патології кістково-суглобової системи використовуються два комп'ютерні томографи, які дозволяють значно поліпшити діагностику запальних і пухлинних захворювань кісток і суглобів.

З 1987 р. і дотепер проводиться спільна наукова робота з кафедрою нейрохірургії і неврології (зав. кафедри проф.

А. П. Король, проф. А. С. Сон). А от монографія, присвячена променевій діагностиці судин головного мозку, була написана ще в 1973 р. (проф. В. М. Соколов і зав. відділенням нейроtraвми В. В. Решетняк).

За останні 20 років опубліковано понад 30 наукових робіт, присвячених різним розділам патології мозку (від травматичних ушкоджень до судинних і пухлинних захворювань).

Фрагменти окремих робіт пролунали на Міжнародних форумах у Парижі (2005), у м. Бенідорм (Іспанія, 2007), м. Кишинів (Молдова, 2007). До спільної наукової розробки приєдналася кафедра нейрохірургії і неврології Дніпропетровського медичного університету (зав. кафедри проф. Н. А. Зорін).

Тісний науковий і практичний зв'язок здійснюється зі співробітниками МКЛ № 11. На кафедру променевої діагностики і терапії надходять хворі з «гострим» животом, з підозрою на хронічні та гострі процеси жовчовивідних шляхів, із гострим панкреатитом, пухлинними ураженнями печінки, підшлункової залози, із підозрами на метастази черевної порожнини та заочеревинного простору.

Спільно з проф. В. В. Грубнік і Ю. В. Грубнік готується монографія, присвячена патології підшлункової залози.

Тісний контакт кафедра променевої діагностики і терапії здійснює з ЛОР-відділенням МКЛ № 11 (зав. онко-ЛОР канд. мед. наук М. В. Пилип'юк).

Комп'ютерна томографія дозволяє проводити віртуальне обстеження рото- і носоглотки, гортані, а КТ-ангіографія сприяє диференціації доброякісних і злоякісних процесів ший (одержане позитивне рішення на винахід).

Співробітники кафедри беруть активну участь у всіх клінічних розборах, що проводять-

ся в ЛОР-відділенні, відділеннях травматології, нейрохірургії, а також травматологічних відділеннях і відділенні гнійної хірургії. Науковці кафедри підтримують зв'язки зі співробітниками рентгенологічного (зав. відділення Л. П. Свиридова) і поліклінічного відділень МКЛ № 11 (лікарем-рентгенологом О. М. Діус), надаючи останнім істотну допомогу в постановці діагнозу.

З 1973 р. кафедру очолювали учні проф. Є. Д. Дубового: проф. В. М. Соколов (1973–1976), доц. В. В. Демідас (1976–1980), проф. С. Г. Антипов (1980–1987). З 1987 р. кафедрою завідує проф. Віктор Миколайович Соколов.

Головними напрямками наукової діяльності кафедри в період завідування доц. В. В. Демідаса були радіобіологія та рентгенорадіоізотопна діагностика захворювань органів дихання. Володимир Васильович увійшов у історію рентгенології на Одещині як талановитий учений і рентгенодіагност у галузі торакальної й абдомінальної променевої діагностики.

Діяльність доц. В. В. Демідаса значною мірою сприяла вдосконаленню системи надання рентгенологічної допомоги населенню області.

Протягом 20 років — з 1987 до 2007 рр. — кафедру променевої діагностики і променевої терапії з радіаційною медициною очолював видатний учений зі світовим іменем, заслужений діяч науки і техніки України, д-р мед. наук, проф. Віктор Миколайович Соколов. У вересні 2007 р. вищевказану кафедру було об'єднано з кафедрою онкології. Завідувачем циклу променевої діагностики і терапії з радіаційною медициною став проф. В. М. Соколов.

У 1973 р. В. М. Соколов захистив докторську дисертацію на тему: «Радіоізотопна діагностика пухлинних захворювань

Відділення комп'ютерної томографії — одне з провідних в Одеській обласній клінічній лікарні. Без його професійної допомоги не обходиться жодне інше відділення, адже томографія нині стала чи не найголовнішим засобом діагностики. У відділенні працює чимало молоді.

орбіти і деяких інших захворювань, що супроводжуються екзофтальмом». У 1978 р. вийшла в світ його монографія «Пухлини ока і орбіти, а також прилеглих до них відділів», яка була визнана однією з кращих науково-дослідних робіт за 1978–1980 рр. і премійована Міністерством охорони здоров'я УРСР. Фундаментальним внеском у науку стали дослідження проф. В. М. Соколова з прижиттєвого розпізнавання ураження лімфатичних вузлів при лімфопроліферативних захворюваннях і метастатичних ураженнях. При цьому були використані методики радіометрії та сцинтиграфії із застосуванням сучасних радіофармпрепаратів, проведені радіоімунні дослідження з вивченням В2-мікроглобуліну, феритину, імуноглобуліну Е й раково-ембріонального антигену.

Будучи піонером комп'ютерної томографії в країні, проф.

В. М. Соколов і керований ним колектив кафедри розробили й упровадили в клінічну практику оригінальні методики щодо застосування комп'ютерної томографії при патології деяких органів і систем (лімфоаденопатіях, патології печінки, підшлункової залози, нирок, органів малого таза).

Розробки проф. В. М. Соколова у сфері рентгенокомп'ютерної семіотики лімфоаденопатій визнані в країнах СНД і за кордоном. Результати досліджень повідомлялися на Міжнародних симпозиумах США (1978, 1992), Канади (1978, 1986), Сирії (1991–1993), Австралії (1993), а також на республіканських з'їздах і конференціях.

Високу оцінку одержали роботи проф. В. М. Соколова з використання мікропроцесорів, стереограмметрії та медичної радіоелектроніки у комплексній діагностиці захворювань. За комплекс цих досліджень одер-

жано 5 авторських свідоцтв на винахід і створена в 1990 р. монографія «Стереограмметрія» (у співавторстві з А. Н. Черні).

За низку робіт у галузі медичної кібернетики в 1993 р. проф. В. М. Соколов був обраний дійсним членом Академії технологічної кібернетики України.

За великий внесок у розвиток вітчизняної науки і техніки проф. В. М. Соколов удостоєний високого звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

Колектив кафедри, святкуючи своє 50-річчя, від щирого серця вітає співробітників ОКЛ і бажає їм подальших успіхів у роботі.

